

Datum van inontvangstneming : 29/04/2022

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-202/22 - 1

Zaak C-202/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

15 maart 2022

Verwijzende rechter:

Tribunal Judicial da Comarca do Porto – Juízo Local Cível da Maia
(Portugal)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 februari 2022

Verzoekers:

WH

NX

Verweerster:

TAP – Transportes Aéreos Portugueses, SGPS, SA

VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

- 1 Rechtbank: Juízo Local Cível da Maia – Juiz 1 – Tribunal da Comarca do Porto (burgerlijke rechtbank nr. 1 Maia – rechtbank in eerste aanleg van het gerechtelijk district Porto, Portugal).
- 2 Partijen: WH en NX (verzoekers) tegen TAP – Transportes Aéreos Portugueses, SA (verweerster).
- 3 **Voorwerp van het geschil**
- 4 WH en NX hebben tegen TAP – Transportes Aéreos Portugueses, SA, een vordering ingesteld waarbij zij verzoeken dat deze wordt veroordeeld tot betaling

aan ieder van hen van 400 EUR, vermeerderd met rente vanaf de datum van betekening van de vordering.

- 5 Samengevat stellen verzoekers dat zij met verweerster een overeenkomst hadden gesloten voor een vliegreis van München naar Porto, via Lissabon. Doordat de vlucht München-Lissabon vertraging had opgelopen, hebben zij de aansluitende vlucht naar Porto gemist. Bijgevolg hebben zij dit traject per bus afgelegd en zijn zij 6 uur en 20 minuten na de geplande tijd op hun bestemming aangekomen.
- 6 Verweerster betoogt dat de vertraging van de vlucht van München naar Lissabon te wijten was aan de weersomstandigheden in München, die de verkeersleider ertoe noopten het luchtverkeer te beperken. Dat had gevolgen voor de vlucht die eerder met hetzelfde toestel van Lissabon naar München was uitgevoerd. Aangezien verzoekers de verbinding Lissabon-Porto hadden gemist, heeft verweerster hen zo snel mogelijk naar hun eindbestemming gebracht met een bus, die 2 uur en 40 minuten na de geplande tijd op de bestemming aankwam. Verweerster beroept zich dus op buitengewone omstandigheden ter rechtvaardiging van de vertraging, die ook na het treffen van redelijke maatregelen niet had kunnen worden vermeden.
- 7 De hoorzitting werd gehouden.
- 8 **Bewezen feiten:**
- 9 Verweerster is een luchtvaartmaatschappij in het bezit van een geldige exploitatievergunning.
- 10 Verzoekers hebben bij verweerster een reis geboekt van München (Duitsland) naar Porto (luchthaven Francisco Sá Carneiro), via Lissabon, die moest plaatsvinden op 6 juni 2018, met vertrek vanuit München om 19:40 uur en aankomst in Lissabon om 21:55 uur (vlucht TP. 0551), en aansluitende vlucht naar Porto om 23:25 uur met aankomst om 0:10 uur de volgende dag (vlucht TP. 1928) [*omissis*].
- 11 Vlucht TP. 0551 had in Lissabon moeten aankomen vóór het vertrek van de aansluitende vlucht van Lissabon naar Porto (TP. 1928), die 20 minuten te laat vertrok.
- 12 Dit is niet gebeurd, en doordat de vlucht van München naar Lissabon te laat aankwam, hebben verzoekers de aansluiting naar Porto gemist.
- 13 Vlucht TP. 551 (München-Lissabon) is vertrokken met een vertraging van 2 uur en 18 minuten, die volledig werd veroorzaakt door de vertraging die de vorige – met hetzelfde vliegtuig (CS-TTE) uitgevoerde – vlucht, TP. 554 (Lissabon-München), had opgelopen ten gevolge van de turnround van het vliegtuig en van het feit dat het luchtverkeer werd beperkt wegens de slechte weersomstandigheden op de plaats van bestemming (München).

- 14 De vlucht voorafgaand aan die van verzoekers (TP. 554), waarvan het vertrek stond gepland om 13:55 uur UTC (STD 13:55 uur), kreeg een nieuw slot toegewezen om 14:50 uur UTC (ETD 14:50 uur), maar kreeg op basis van de instructies die waren uitgevaardigd in het kader van de beperking van het luchtverkeer ten gevolge van slechte weersomstandigheden op de bestemming pas om 16:10 uur (17:10 uur plaatselijke tijd) toestemming om op te stijgen in Lissabon.
- 15 De aansluitende vlucht naar Porto (TP. 1928) was de laatste vlucht van die dag. De eerstvolgende vluchten zouden de volgende ochtend vertrekken (7 juni 2018) en zaten al vol.
- 16 Verweerster heeft verzoekers daarom over land vervoerd, meer bepaald met een bus (TP. 9790), waarvan het vertrek uit Lissabon was gepland om 22:50 uur UTC (23:50 plaatselijke tijd) op 6 juni 2018, en die in Porto moest aankomen om 01:50 uur UTC (02:50 uur plaatselijke tijd) op de volgende dag (7 juni 2018).
- 17 Uiteindelijk vertrok deze bus tussen 00:00 uur en 1:00 uur van de luchthaven van Lissabon. Onderweg raakte hij echter defect en moest hij worden vervangen door een andere.
- 18 De bus waarmee verzoekers werden vervoerd, kwam om 6:30 uur in Porto aan.
- 19 De luchtafstand tussen München en Porto bedraagt meer dan 1 500 km en minder dan 2 000 km.
- 20 **Niet bewezen feiten:**
- 21 De afstand van München naar Lissabon bedraagt 1 996 km (Google Search) en van Lissabon naar Porto 313,9 km (Google Search).
- 22 Bus TP. 9790 vertrok nog op dezelfde dag (6 juni 2018) om 22:50 uur UTC (23:50 uur plaatselijke tijd) uit Lissabon en kwam de volgende dag, 7 juni 2018, om 01:50 uur UTC (02:50 uur plaatselijke tijd) aan in Porto.
- 23 **Onderzoek van het bewijsmateriaal**
- 24 Er bestaat overeenstemming over de in de punten 9 tot en met 12 uiteengezette bewezen feiten, met uitzondering van de vertraging waarmee de door verzoekers gemiste aansluitende vlucht is vertrokken. Wat dit laatste betreft, heeft de rechter zich gebaseerd op de verklaring van een getuige [*omissis*], een werknemster van verweerster.
- 25 Het tijdstip van aankomst in Porto werd op basis van de verklaringen van [een van de verzoekers] bewezen geacht. Deze legde uit dat de bus waarmee hij vanaf de luchthaven van Lissabon werd vervoerd op weg naar Porto defect raakte en dat zij op een andere bus hadden moeten wachten, waardoor zij zo laat aankwamen.

- 26 Er is geen bewijs dat hem tegenspreekt. Zijn uitleg is overtuigend en wordt bevestigd door de door hem bijgevoegde foto's, waarop twee bussen te zien zijn. Op de foto van de tweede bus, die is genomen bij aankomst, is het heldere licht van de zonsopgang te zien.
- 27 De getuige [*omissis*] was enkel op de hoogte van het geplande tijdstip van vertrek van de bus (dat overigens vóór de landing van het vliegtuig van [de betrokken] verzoeker lag) en van het geplande tijdstip van aankomst in Porto. Zij was niet op de hoogte van de tijdstippen waarop het vertrek en de aankomst daadwerkelijk plaatsvonden.
- 28 [*omissis*] De getuige legde verder uit dat de vlucht van Lissabon naar Porto die verzoekers hadden gemist, de laatste vlucht van de dag was, zodat zij geen andere konden nemen. De eerste vluchten in de ochtend waren reeds volgeboekt.
- 29 De redenen voor de vertraging van de vlucht van München naar Lissabon zijn toegelicht door (een andere) getuige [*omissis*], een flight operations officer, en worden bevestigd door de documenten die door verweerster [*omissis*] zijn bijgevoegd.
- 30 De (geschatte) afstanden tussen de locaties werden opgezocht op Internet. De door verzoekers gehanteerde afstanden hebben betrekking op reizen over land.

31 Rechtsgronden

- 32 Het betreft een overeenkomst inzake het vervoer van passagiers door de lucht waarop verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004, die op 17 februari 2005 in werking is getreden, van toepassing is.
- 33 Zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) heeft geoordeeld in zijn arrest van 19 november 2019 in de gevoegde zaken C-402/07 en C-432/07, ██████████ e.a., EU:C:2009:716 (rechtspraak die in latere arresten is bevestigd), heeft de passagier wiens vlucht een vertraging van drie uur of meer oploopt recht op compensatie uit hoofde van de artikelen 5, 6 en 7 van de verordening.
- 34 De vertraging moet worden vastgesteld op basis van het verwachte tijdstip van aankomst op de eindbestemming (arrest Hof van 13 november 2011, C-83/10, ██████████ e.a., EU:C:2011:652).
- 35 Artikel 5, lid 3, bepaalt echter dat een luchtvaartmaatschappij niet verplicht is compensatie te betalen als bedoeld in artikel 7 indien zij kan aantonen dat de annulering het gevolg is van buitengewone omstandigheden die ondanks het treffen van alle redelijke maatregelen niet voorkomen konden worden.
- 36 Volgens de rechtspraak van het Hof zijn buitengewone omstandigheden in de zin van artikel 5, lid 3, van de verordening gebeurtenissen die wegens hun aard of hun oorsprong niet inherent zijn aan de normale uitoefening van de activiteit van de

luchtvaartmaatschappij, en waarop deze geen daadwerkelijke invloed kan uitoefenen. Deze twee vereisten zijn cumulatief.

- 37 Enkele buitengewone omstandigheden worden genoemd in de overwegingen 14 en 15 van de verordening. Het gaat onder meer om weersomstandigheden die de uitvoering van de vlucht verhinderen en besluiten van het luchtverkeersbeheer met betrekking tot een specifiek vliegtuig op een specifieke datum.
- 38 Het bestaan van buitengewone omstandigheden volstaat echter niet om de luchtvaartmaatschappij te ontslaan van de verplichting om schadevergoeding te betalen, aangezien zij verplicht is de maatregelen te treffen die nodig zijn om de vertraging te voorkomen of te beperken, met inzet van alle beschikbare materiële, financiële en personeelsmiddelen, waarbij evenwel niet van haar kan worden verlangd dat zij offers brengt die onaanvaardbaar zijn (zie arrest Hof van 11 juni 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, EU:C:2020:460).
- 39 In de onderhavige zaak hebben verzoekers tickets gekocht voor luchtvervoer van München, via Lissabon, naar Porto, met aankomst om 00:10 uur op 7 juni 2018. Zij kwamen echter pas om 6:30 uur aan.
- 40 Uit de bewezen feiten volgt dat er twee oorzaken waren voor de vertraging.
- 41 De eerste was dat verzoekers de aansluitende vlucht van Lissabon naar Porto hadden gemist doordat het luchtverkeer ten gevolge van de weersomstandigheden werd beperkt. Daardoor was de vlucht Lissabon-München met vertraging vertrokken en was hetzelfde vliegtuig met vertraging naar Lissabon teruggekeerd (vlucht TP. 0551).
- 42 De tweede was de vertraging van de reis van Lissabon naar Porto met de door verweerster aangeboden bus. Deze bus raakte onderweg defect en werd vervangen door een andere. Er zij op gewezen dat een reis die naar verwachting drie uur zou duren, uiteindelijk vijf en een half tot zes en een half uur duurde [*omissis*].
- 43 Wat de eerste oorzaak van de vertraging betreft, beroept verweerster zich op buitengewone omstandigheden die zelfs door het treffen van alle redelijke maatregelen niet hadden kunnen worden vermeden, hetgeen haar ontslaat van de verplichting om verzoekers schadeloos te stellen overeenkomstig artikel 5, lid 3.
- 44 In het licht van de bewezen [feiten] is de verwijzende rechter het met verweerster eens. Hij voegt er in dit verband aan toe dat de luchtvaartmaatschappij zich volgens de rechtspraak van het Hof kan beroepen op een buitengewone omstandigheid die een eerdere vlucht van hetzelfde vliegtuig heeft beïnvloed, op voorwaarde dat er een rechtstreeks causaal verband bestaat tussen het plaatsvinden van de buitengewone omstandigheid en de vertraging of annulering van de latere vlucht (arrest Hof van 11 juni 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, EU:C:2020:460).

- 45 De vraag is of de begrippen vluchtvertraging en vluchtannulering in de zin van de verordening kunnen worden toegepast op busvervoer dat door de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert als alternatief vervoer wordt aangeboden aan passagiers nadat zij de aansluitende vlucht naar hun eindbestemming hebben gemist.
- 46 Pas nadat deze twijfel is opgehelderd, zal kunnen worden beslist of de passagiers al dan niet recht hebben op compensatie wegens de vertraging van die bus, net zoals zij recht zouden hebben op compensatie wegens de vertraging van de vlucht.
- 47 Zo ja, rijst de vraag of vertraging ten opzichte van de geplande aankomsttijd die wordt veroorzaakt door een defect van de bus tijdens de reis, waardoor deze moet worden vervangen, een buitengewone omstandigheid vormt die de luchtvaartmaatschappij vrijstelt van de verplichting om compensatie te betalen.
- 48 De tekst van de verordening biedt geen duidelijk en rechtstreeks antwoord op deze twijfels en moet derhalve worden uitgelegd.
- 49 Het Hof is bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie [artikel 267, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie].
- 50 Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak die aanhangig is bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, zoals in casu, is deze instantie gehouden zich tot het Hof te wenden (artikel 267, derde alinea, VWEU).
- 51 Derhalve dient de behandeling van de zaak te worden geschorst, zodat het Hof zich kan uitspreken over de volgende twee vragen:

Prejudiciële vragen aan het Hof

- 52 Moet de lange vertraging die ontstaat bij het vervoer naar de eindbestemming met een bus die door de uitvoerende luchtvaartmaatschappij ter beschikking wordt gesteld aan de passagiers die een aansluitende vlucht hebben gemist, gelet op artikel 5, lid 1, onder c), artikel 6, lid 1, artikel 7, lid 1, en artikel 8, lid 1, onder b), van verordening nr. 261/2004, op dezelfde wijze worden gecompenseerd als vertragingen bij vluchten?
- 53 Moet een defect aan die bus, alsook de noodzaak om deze tijdens de rit naar de eindbestemming te vervangen, gelet op overweging 14 en artikel 7, lid 3, van verordening nr. 261/2004, worden beschouwd als een buitengewone omstandigheid op grond waarvan de luchtvaartmaatschappij is vrijgesteld van de verplichting om de passagiers te compenseren in geval van grote vertraging ten opzichte van het geplande of te verwachten tijdstip van aankomst van de bus op de eindbestemming?

[*omissis*] [nationale procedure]

Maia, 24 februari 2022

[*omissis*] [handtekening]